

دانشگاه ارومیه به عنوان یک مرکز آموزش عالی در استان آذربایجان غربی ابتدا در قالب آموزشکده در یک باغ ۱۵ هکتاری در مسیر جاده بند به ریاست آقای مهندس شیبانی در سال ۱۳۴۴ تاسیس گردید. در آن زمان تعداد اعضای هیأت علمی بسیار محدود بوده و در هر دوره تعداد ۲۰ الی ۳۰ نفر دانشجوی برای آموزش در علوم کشاورزی پذیرفته و با درجه کاردانی فارغ التحصیل می شدند. دانشجویانی که مایل بودند می توانستند تا درجه کارشناسی در دانشکده کشاورزی کرج وابسته به دانشگاه تهران به تحصیلات خود ادامه دهند. در سال ۱۳۴۸ موافقت نامه ای بین بنیاد خاور نزدیک و وزارت فرهنگ وقت جهت افزایش دوره دانشکده از دو سال به چهار سال به امضاء رسید و آقای دکتر جعفر رائی ریاست دانشکده را عهده دار شده، در این بین نمایندگان بنیاد خاور نزدیک تهیه کتب آموزشی به زبان انگلیسی و تجهیزات آزمایشگاهی برای دوره چهارساله دانشکده کشاورزی و دامپزشکی را به عهده گرفت. گرایشهای آموزشی شامل رشته های کشاورزی، دامپروری و اقتصاد خانه بود که با پایه گذاری پنج گروه آموزشی شامل علوم پایه، علوم گیاهی، علوم دامی، مهندسی کشاورزی و آموزش روستایی حمایت می شد. کتابخانه مرکزی دانشکده به سرعت با کتابهای منتخب تجهیز و تعداد دانشجویان جدیدالورود به ۱۵۰ نفر در سال رسید. در آغاز همکاری بنیاد خاور نزدیک با دانشکده کشاورزی و دامپروری، مزرعه وسیعی در نازلو واقع در حومه شهر ارومیه به وسعت ۴۰۰ هکتار خریداری شد. پردیس نازلو در ۱۱ کیلومتری مسیر جاده مرز سرو با ترکیه و با فاصله ۱۹ کیلومتری از پردیس شهر قرار داشت. در ابتدا ساختمان های دامپروری جهت نگهداری گاو و گوسفند و ماکیان به منظور آموزش عملی دانشجویان و با سرپرستی متخصصین بنیاد خاور نزدیک احداث شد.

لازم به ذکر است که یک دانشکده پزشکی، ۸۷ سال قبل از تاسیس آموزشکده کشاورزی ارومیه و ۵۶ سال قبل از تاسیس دانشگاه تهران، در سال ۱۲۵۷ شمسی در محل باغ ۱۵ هکتاری فوق الذکر، توسط یک ایرانی آمریکایی الاصل بنیانگذاری شد. آقای دکتر ژوزف کاکران که خود متولد ارومیه بود، تحصیلات پزشکی را در نیویورک آمریکا گذرانده و سپس با مدرک دکترا به ارومیه بازگشت.

دانشکده پزشکی ارومیه در طی پنج دوره پنج ساله و به مدت ۲۷ سال فعالیت خود، جمعاً ۲۶ پزشک ایرانی را تربیت و فارغ التحصیل نموده و تحویل جامعه آن روز داده است. بنا بر شواهد موجود، قبل از آن تاریخ، فقط سه پزشک در ارومیه مشغول طبابت بوده اند. هم اکنون یکی از نمونه های گواهینامه دو زبان فارغ التحصیلی در سال ۱۲۷۷ که مظفرالدین شاه قاجار خود شخصاً همراه با دکتر کاکران امضا کرده و به فارغ التحصیلان اهداء نموده اند در این دانشگاه موجود می باشد بدین ترتیب تاسیس آموزشکده کشاورزی ارومیه در سال ۱۳۴۴ دقیقاً شصت سال بعد از تعطیلی دانشکده پزشکی ارومیه که به علت فوت دکتر کاکران پیش آمده، اتفاق افتاده است.

به دنبال تاسیس دانشکده کشاورزی و دامپروری ارومیه، دانشکده های دامپزشکی و علوم در راستای توسعه کمی و کیفی دانشگاه در سال ۱۳۵۶ افتتاح شدند که منجر به تاسیس دانشگاه ارومیه گردید. پس از آن فعالیت گسترده ای برای توسعه پردیس نازلو به عمل آمد که به تدریج و به نوبت هر سه دانشکده فوق الذکر به پردیس نازلو انتقال یافتند.

لازم به توضیح است که در سال ۱۳۵۹ دانشکده پزشکی نیز در دانشگاه ارومیه تاسیس شده و تا سال ۱۳۶۴ به فعالیت خود ادامه داد و سپس در نتیجه تغییراتی که در سطح وزارت پیش آمد از دانشگاه ارومیه جدا گردید.

دانشگاه ارومیه پس از آن با افتتاح دانشکده ادبیات و علوم انسانی در سال ۱۳۶۷ و دانشکده فنی در سال ۱۳۷۰ توسعه بیشتری یافت و با داشتن ۱۱ دانشکده و مرکز آموزش عالی، ۵ پژوهشکده و مرکز مطالعاتی، تحقیقاتی و خدماتی، پردیس دانشگاهی، مرکز آموزش زبان، مرکز نیمه حضوری، مرکز رشد، موزه تاریخ طبیعی و با بیش از ۱۷۰۰۰ نفر دانشجو (روزانه، شبانه و نیمه حضوری)، ۵۳۲ نفر هیأت علمی و بورسیه و ۶۳۷ نفر کادر اداری به فعالیت آموزشی و تحقیقاتی خود ادامه می دهد.

دانشکده ها:

۱- دانشکده کشاورزی و دامپروری رضائیه:

به عنوان یک مرکز آموزش عالی در استان آذربایجان غربی ابتدا در قالب آموزشکده در یک باغ ۱۵ هکتاری در مسیر جاده بند به ریاست مهندس شیبانی در سال ۱۳۴۴ تأسیس گردید. در آن زمان تعداد اعضای هیئت علمی بسیار محدود بوده و در هر دوره تعداد ۲۰ آلی ۳۰ نفر دانشجو برای آموزش در علوم کشاورزی پذیرفته و با درجه کاردانی فارغ التحصیل می شدند. دانشجویانی که مایل بودند می توانستند تا درجه کارشناسی در دانشکده کشاورزی کرج وابسته به دانشگاه تهران به تحصیلات خود ادامه دهند.

در سال ۱۳۴۸ موافقت نامه ای بین بنیاد خاور نزدیک و وزارت فرهنگ وقت جهت افزایش دوره دانشکده از دوسال به برنامه چهار ساله به امضا رسید و جعفر راثی ریاست دانشکده را به عهده گرفتند. نمایندگان بنیاد خاور نزدیک تهیه کتب آموزشی به زبان انگلیسی و تجهیزات آزمایشگاهی برای دوره چهارساله دانشکده کشاورزی و دامپروری را به عهده گرفتند. گرایش های آموزشی شامل رشته های کشاورزی، دامپروری و اقتصاد خانه بود که با پایه گذاری پنج گروه آموزشی شامل علوم پایه، علوم گیاهی، علوم دامی، مهندسی کشاورزی و آموزش روستایی حمایت می شد. کتابخانه مرکزی دانشکده به سرعت با کتابهای منتخب تجهیز و تعداد دانشجویان جدید ورود به ۱۵۰ نفر در سال رسید. در آغاز همکاری بنیاد خاور نزدیک با دانشکده کشاورزی و دامپروری، مزرعه وسیعی در نازلو واقع در حومه شهر ارومیه خریداری شد. پردیس نازلو در ۱۱ کیلومتری مسیر جاده مرز سرو با ترکیه و با فاصله ۱۹ کیلومتری از پردیس شهر قرار دارد. در ابتدا ساختمان های دامپروری جهت نگهداری گاو و گوسفند، خوک، اسب و ماکیان به منظور آموزش عملی دانشجویان و با سرپرستی متخصصین بنیاد خاور نزدیک احداث شد.

۲- دانشکده دامپزشکی:

این دانشکده در سال ۱۳۵۴ تأسیس شده است و افرادی چون پروفسور محمد باقر ابراهیمی فارغ التحصیل این دانشکده می باشند. این دانشکده از نظر قدمت سومین دانشکده دامپزشکی کشور پس از دانشکده های دانشگاه تهران و شیراز می باشد. گروه های آموزشی این دانشکده عبارتند از:

- علوم پایه
- پاتوبیولوژی
- بهداشت و کنترل کیفی مواد غذایی
- جراحی و تصویربرداری تشخیصی
- بیماریهای داخلی و کلینیکال پاتولوژی
- مامایی و طیور
- میکروبیولوژی

۳- دانشکده ادبیات و علوم انسانی:

این دانشکده با هدف تأمین نیروی انسانی متخصص به عنوان چهارمین دانشکده دانشگاه ارومیه با راه اندازی گروه زبان و ادبیات فارسی در سال ۱۳۶۷ تأسیس گردید. اولین گروه دانشجویان پذیرفته شده شامل کارشناسی دبیری ادبیات فارسی در سال ۱۳۶۷ و دبیری تربیت بدنی در سال ۱۳۶۸ بوده اند. گروه های آموزشی دایر در این دانشکده به شرح زیر می باشد: زبان و ادبیات ترکی استانبولی بعد از دانشگاه علامه طباطبایی در این دانشگاه دایر گردید.

- علوم تربیتی
- تاریخ
- جغرافیا
- فقه و حقوق اسلامی
- معارف اسلامی
- زبان و ادبیات فارسی
- زبان انگلیسی
- زبان و ادبیات ترکی استانبولی

۴- دانشکده علوم:

دانشکده علوم در سال ۱۳۵۸ با پذیرش دانشجو در دو رشته علوم گیاهی و دبیری فیزیک آغاز بکار کرد و بعدها به رشته‌های بیشتر علوم گسترش داده شد. گروه‌های آموزشی دانشکده علوم بشرح زیر است:

- ریاضیات
- فیزیک
- زیست شناسی
- زمین شناسی
- نانو فناوری

۵- دانشکده پتروشیمی:

با حمایت هیات ریسه و همچنین تاسیس واحدهای پتروشیمی مختلف در استان و صنایع مرتبط تاسیس این دانشکده در هیات امنا تصویب شد دانشکده در چشم انداز دارای گروه‌های مهندسی شیمی مهندسی پلیمر مهندسی انرژی و مهندسی نفت خواهد بود و تلاش بر این است با جذب هیات علمی تبدیل به قطب تحصیلات تکمیلی شود و بتواند به دانشکده بسیار قوی تبدیل شود این رشته‌ها و دانشکده و نیز جذب هیات علمی این گروه‌ها نیز با تلاش دکتر جمشید باقرزاده از اساتید گروه کامپیوتر تاسیس شد.

۶- دانشکده فنی و مهندسی:

دانشکده مهندسی دانشگاه ارومیه در سال ۱۳۶۹ با کوشش اساتید فنی ارومیه از جمله دکتر مهدی ثابت تاسیس شد. محل اولیه این دانشکده در کیلومتر ۱,۵ جاده سرو بود که در دهه ۱۳۸۰ به مکان کنونی این دانشکده در پردیس نازلو منتقل گردید. دانشکده فنی دانشگاه ارومیه هم اکنون دارای زیرگروه‌های زیر می‌باشد:

- مهندسی عمران
- مهندسی مکانیک
- مهندسی معدن
- مهندسی صنایع
- مهندسی مواد
- مهندسی شیمی و پلیمر و....

پژوهشکده ها و مراکز تحقیقاتی:

۱- پژوهشکده میکرو الکترونیک:

در سال ۱۳۷۵ گروه تحقیقی در زمینه میکروالکترونیک به سرپرستی دکتر خیر... جدیدی در دانشگاه ارومیه شکل گرفت. سال ۱۳۷۹ تحت عنوان (مرکز تحقیقات میکروالکترونیک) از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مجوز اصولی دریافت نمود. در سال ۱۳۸۳ این مرکز به پژوهشکده میکروالکترونیک ارتقا یافت. همچنین این پژوهشکده برای هفت سال پیاپی عنوان بهترین و تنها پژوهشکده میکروالکترونیک کشور ایران را کسب کرده است. گروههای پژوهشی موجود:

۱. گروه پژوهشی مدارهای مجتمع آنالوگ
۲. گروه پژوهشی مدارهای مجتمع دیجیتال
۳. گروه پژوهشی مدارهای مجتمع فازی

این پژوهشگاه در پردیس شهر دانشگاه ارومیه، واقع در خیابان دانشکده، قرار دارد.

۲- پژوهشکده زیست فناوری:

تأسیس پژوهشکده زیست فناوری دانشگاه ارومیه در سال ۱۳۷۹ با دریافت مجوز از وزارت علوم تحقیقات و فناوری، با هدف انجام تحقیقات پیشرفته، بومی سازی و گسترش فناوری، تولید مواد بیولوژیک و آموزش محققین و پژوهشگران ارشد در سطح منطقه ای و ملی در حوزه زیست فناوری می باشد. هم اکنون این مجموعه در قالب سه گروه تخصصی بیوتکنولوژی کشاورزی، بیوتکنولوژی سلولی و مولکولی، بیوالکتروشیمی و بیوتکنولوژی گیاهان دارویی و صنعتی به کار خود ادامه می دهد.

۳- پژوهشکده مطالعات دریاچه ارومیه:

فعالیتهای تحقیقاتی مرتبط با آرتمیا و اکوسیستم دریاچه ارومیه در دانشگاه ارومیه از سال ۱۳۷۳ با تاسیس آزمایشگاه تحقیقاتی آرتمیا در سال ۱۳۷۵ آغاز گردید. طی مدت کوتاهی مرکز تحقیقات آرتمیا با سرعتی باورنکردنی توسعه یافته و عملاً به مرکز رفرانس آرتمیا در ایران و کل منطقه خاورمیانه و آسیای میانه تبدیل شود. بخش تحقیقات کمسیون اروپا در سال ۱۳۸۰ مرکز تحقیقات آرتمیا و جانوران آبی دانشگاه ارومیه را به عنوان نماینده خاورمیانه و آسیای مرکزی جهت مشارکت در یک پروژه مطالعاتی بین المللی با همکاری ۱۴ دانشگاه و مراکز تحقیقاتی برجسته از ۵ قاره دنیا برگزید. بحرانی شدن وضعیت دریاچه ارومیه در سالهای اخیر و تشکیل ستاد ملی احیای دریاچه ارومیه در سال ۱۳۹۲ لزوم شکل گیری یک مرکز تخصصی را در دانشگاه ارومیه را می طلبد که در همین راستا پژوهشکده آرتمیا به پژوهشکده مطالعات دریاچه ارومیه تغییر نام یافت تا شرایط لازم برای برنامه ریزی در زمینه احیای این دریاچه فراهم شود.

۴- پژوهشکده میکرو ماشین:

این مرکز در سال ۱۳۸۳ با سرمایه گذاری سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران از طریق شرکت نیمه هادی عماد ایجاد شده است. این کارخانه از جمله طرح های با فناوری پیشرفته کشور می باشد که در فضایی به وسعت ۱۰۰۰۰ مترمربع و با زیر بنای ۲۲۰۰ متر مربع در جوار دانشگاه ارومیه ساخته شده است و در آن تاسیسات و تجهیزات کامل یک اتاق تمیز نیمه صنعتی جهت بهره برداری در سیستم های میکروالکترومکانیکی (MEMS) قرار گرفته است [۷]. [خدمات قابل ارائه به مراکز تولیدی و تحقیقاتی داخل کشور]: ۷: [طراحی و مدل سازی ادوات MEMS، طراحی ماسک، طراحی مدارات Signal conditioning، ساخت ماسک های نوری با دقت یک میکرومتر، انجام کلیه فرایندهای ساخت شامل اکسیداسیون، لایه نشانی، لیتوگرافی، نفوذ، برش، اتصال سیم به تراشه و زدایش تر و خشک می باشد. این مرکز دارای امکانات و تجهیزات کم نظیر شامل: انواع دستگاه های لایه نشانی، دستگاه mask maker و دستگاه Mask aligner، کوره های اکسیداسیون و دیفیوژن و غیره می باشد.

معرفی دانشگاه – دانشگاه ارومیه

اهدافی که این مرکز دنبال می کند عبارتند از: آموزش دانشجویان در رشته میکروماشین در سطح کارشناسی ارشد و دکترا، فعالیتهای پژوهشی، طراحی و نمونه سازی ساختارهای میکروماشینی. ادوات ساخته شده در مرکز میکروماشین ارومیه می توانند کاربردهای گوناگونی داشته باشند، از جمله: صنعت خودروسازی (سنسور فشار روغن، سنسور فشار لاستیک، سنسور دمای روغن، ...)، مهندسی پزشکی (سنسور اندازه گیری قند خون، میکروپمپ، ...)، مصارف صنعتی (سنسور تشخیص دهنده نوع گاز، سنسور اندازه گیری میزان شار گاز، ...)، مخابرات (میکروسویچ ها، آنتن های میکروماشینی، ...) و چندین کاربرد دیگر.